

namiek ongetwijfeld verhogen. De manier waarop ik in het Zuidelijk Toneel kon werken was een verademing. Je maakte een beleidsplan en als dat de goedkeuring wegdroeg, vertelde het stadsbestuur je onmiddellijk hoeveel je daarvoor de volgende vier jaar zou krijgen.

Etcetera: Vreest u niet dat al het gemeier over het burgerverdriet de democratie steeds verder van de cultuur en steeds dichterbij het triviale en het populistische zal drijven?

Antonis: Zo is het. De democratie veronderstelt bij de burgers democratische bekommernis en ook dat ze goed geïnformeerd zijn. Daar zijn we nog niet aan toe. Als je ziet hoe de informatie gokt op trivialiteit en probeert er een aantal beperkte opinies in te rammen. Wat ben je trouwens met een referendum als de mensen nauwelijks weten waarover het gaat? Zelf heb ik mijn beleidsplan op enkele hearings toegelicht. Het waren geen gemakkelijke discussies, maar de sfeer was goed, want men voelde dat men au serieux werd genomen. Nochtans vertoonde ik weinig bereidheid om mijn plan aan te passen. Ik kwam het verdedigen, luisterde naar de bedenkingen en dreef toch mijn zin door. Ik ben in hart en nieren een democraat, maar als ik over kunsten praat, ben ik toch wel...

Etcetera: ...een verlicht despoot

Antonis: ...iets in die zin misschien. Als ik met de burgemeester praat zegt die me soms: 'Gij gedraagt u als een dictator. Ik zou als politicus nooit zo autoritair durven optreden, dat druist in tegen mijn democratisch gevoel.' Dat klopt, denk ik. Het is een werkmethode die je niet in andere sectoren kan toepassen. De artistieke wereld is zo specifiek dat je daar de grote democratie niet kunt op loslaten. En als je het toch doet, wordt het allemaal een brij zonder smaak of kleur. Het wordt dan één groot compromis, terwijl de kunstenaar toch compromisloos moet zijn. Als je die werkmethode toepast, is er ook niemand meer verantwoordelijk, want men kan zich achter 25 bomen verstoppen. Dat vond ik zo verfrissend aan Documenta, je wist wie je moest aanvallen. Het was immers duidelijk dat de keuze door Jan Hoet was gemaakt. We kenden de boosdoener en dat maakte de discussie duidelijk. In Vlaanderen gebeurt dat te weinig. Ik kan mij voor Antwerpen 93 ook niet verschuilen. Ik ben de verantwoordelijke.

Haat-Liefde

Etcetera: Wat als uw programmatie de agressie van een deel van de bevolking uitlokt?

Beschouwt u dat als een onvermijdelijk neveneffect?

Antonis: Ik denk dat het inderdaad onvermijdelijk is. Interessante kunstenaars zullen altijd bestaande opinies ondermijnen en dat verontrust. Er zijn dan mensen die zich teweer zullen stellen om hun zekerheden en hun positie te behouden. We hadden Antwerpen 93 met vuurwerk kunnen openen. Dat zal ook wel gebeuren, maar dat is niet genoeg. We moeten heel duidelijk tonen dat er in Europa een paar zaken grondig fout lopen. Daarom hebben we Sarajevo geprogrammeerd. Sarajevo was een stad waar heel verschillende culturen eeuwen naast elkaar hebben geleefd en plots ging het allemaal mis. Dat roept herinneringen op aan de onverdraagzaamheid en de godsdienstoorlogen die ook een einde maakten aan de Antwerpse gouden eeuw. Als de openheid en het humanisme verdwijnen, is het verval niet ver meer af. Ook vandaag zijn er hier mensen die zeggen 'eigen volk eerst'. Je zou hier aan het onderwijs en de huisvesting iets moeten doen en tegelijkertijd een paar leugens rechtzetten. Het is niet waar dat Antwerpen een onveilige stad is, het is één van de veiligste van Europa. En toch zijn er die ons willen doen geloven dat het hier Sodom en Gomorra is. Daar kun je beleidsmatig weinig aan doen, dat moet je communicatief aanpakken en eens een goed plan voor uitwerken.

Etcetera: Burgemeester Cools is iemand die moeilijk luistert. Hoe verloopt uw communicatie met hem?

Antonis: Cools is de minst politieke man die ik in heel mijn leven ben tegengekomen. Doorgaans houdt een politicus zijn waarheid achter de kiezen en achter elke zin moet je

raden wat hij in feite wil zeggen. Het wordt nooit duidelijk of rechtstreeks geformuleerd. Niets van dat bij Cools. Elke dag krijg je ongezoeten en ongenueanceerd zijn mening in je gezicht, elke dag opnieuw. Onlangs schreef Jef Geeraerts dat ik met hem niet meer 'on speaking terms' was. Het tegendeel is waar. We praten teveel en we hadden onwaarschijnlijk veel discussies over de meest onwaarschijnlijke vragen en problemen. En dat gaat nog altijd door. Ik vind het wel knap dat zo iets kan, zulk direct contact. In Eindhoven zag ik de burgemeester twee keer per jaar, telkens voor vijf minuten.

Etcetera: Misschien had die andere opvattingen over delegatie van verantwoordelijkheden?

Antonis: Ja, maar het zegt toch iets over het engagement tegenover de kunst. Als Cools zich zo turbulent met de dingen inlaat, betekent dat iets. Er zit trouwens ongelooflijk veel energie in die man en hij doet het allemaal met een zeldzame verbeterheid. Het is natuurlijk geen gemakkelijk iemand, maar hij is betrokken bij de samenleving en wanhopig probeert hij de dingen te veranderen. Tussen mij en hem is het een haat-liefde verhouding. Ik vind het een spitante sparring partner, hoewel ik bij sommige discussies denk: 'Mijn god, waar zijn we mee bezig.'

Paul Goossens

**Aarzel niet! Bel ons (02/230.26.60) of breng ons een bezoekje!
(Aarlenstraat 75-77 te 1040 Brussel)**

IS EEN MULTIDISCIPLINAIRE AUTEURSVERENIGING